

Norsk kulturindeks 2011

Revidert versjon

BÅRD KLEPPE

TF-notat 13/2011

TF-notat

Tittel:	Norsk kulturindeks 2011
TF-notat nr:	13/2011
Forfatter(e):	Bård Kleppe
Dato:	30. september 2011
Gradering:	Åpen
Antall sider:	30
Framsidedfoto:	Istock.com
ISBN:	978-82-7401-445-9
ISSN:	1891-053X
Pris:	140,-
	Kan lastes ned gratis som pdf fra telemarksforsking.no

Prosjekt:	Norsk kulturindeks
Prosjektnr.:	20110082
Prosjektleder:	Bård Kleppe
Oppdragsgiver(e):	Telemarksforsking

Telemarksforsking, Boks 4, 3833 Bø i Telemark. Org. nr. 948 639 238 MVA

Forord

Norsk kulturindeks er en årlig oversikt over kulturtilbud og kulturaktivitet i norske kommuner, regioner og fylker. Indeksen er basert på registerdata fra en rekke offentlige etater, interesseorganisasjoner og foreninger. I denne rapporten presenterer vi årets resultater.

Rapporten er utarbeidet av Bård Kleppe i samarbeid med en referansegruppe bestående av følgende forskere: Knut Vareide, Ole Marius Hylland, Ola K. Berge, Mari T. Heian, Heidi Stavrum og Knut Løyland.

Vi takker alle som har vært behjelpelig med å sende oss data.

Merknad til revidert versjon:

I etterkant har det blitt funnet feil i tallgrunnlaget på regionsnivå. Dette innebar en endring i rangeringen. Se side 24.

Bø, 14.oktober 2011

Bård Kleppe

Prosjektleder

Innhold

1. Innledning	7
1.1 Kategorier og vekting	8
2. Resultater	11
2.1 Årets kulturkommune 2011	11
2.2 Rangering fordelt på kategorier, kommunenivå.....	13
2.2.1 Kunstnere.....	13
2.2.2 Kulturarbeidere	14
2.2.3 Museum.....	15
2.2.4 Musikk.....	16
2.2.5 Kino	17
2.2.6 Bibliotek.....	18
2.2.7 Scenekunst	19
2.2.8 Kulturskole og Den kulturelle skolesekken.....	20
2.2.9 Sentrale tildelinger.....	21
2.2.10 Frivillighet.....	22
2.3 Årets kulturfylke 2011	23
2.4 Årets kulturregion 2011	24
3. Metode	25
3.1 Kunstnere	25
3.2 Kulturarbeidere	25

3.3	Museum	26
3.4	Musikk.....	27
3.5	Kino	27
3.6	Bibliotek.....	27
3.7	Scenekunst.....	28
3.8	Kulturskolen og Den kulturelle skolesekken	28
3.9	Offentlige støtteordninger	29
3.10	Frivillighet.....	30

1. Innledning

Hvilken kommune har flest teaterforestillinger? Hvilken kommune viser flest filmer på kino? I hvilken kommune bor det flest kunstnere i? Hvilken kommune har høyest aktivitet i den frivillige kultursektoren? Til syvende og sist: Hvilken kommune er best på kultur?

Det finnes en rekke gode datakilder i Norge som kan si noe om kulturaktiviteten og kulturtilbudet rundt om i kommunene. SSB og KOSTRA har lenge samlet inn tall fra noen sektorer. Disse er gode og har blitt brukt mye i statistiske sammenhenger for å si noe om kulturtilbud og kulturaktivitet. Samtidig finnes det en rekke andre registre som kan si noe om kulturaktivitet. Disse har derimot i liten grad blitt brukket ned på kommunenivå.

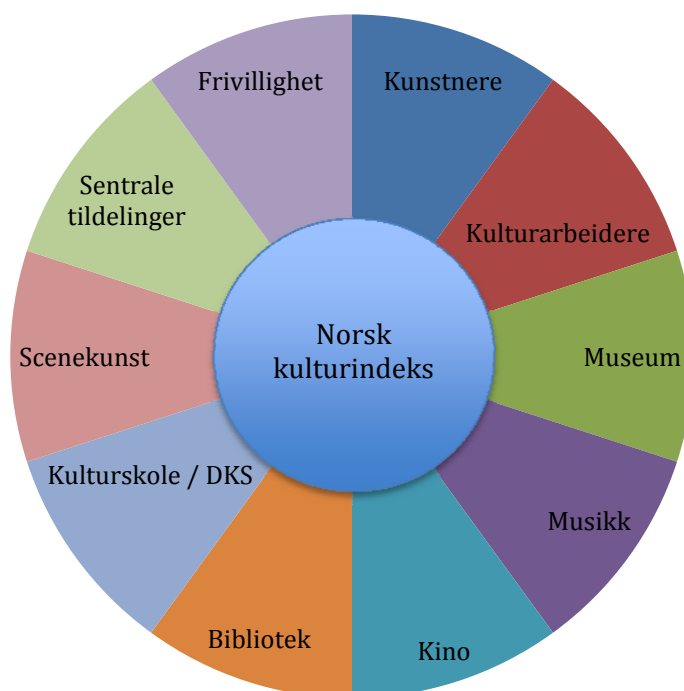
I denne rapporten gjør vi nettopp det. Vi har hentet inn tall fra en rekke foreninger, organisasjoner, offentlige registre og offentlige myndigheter som alle kan si noe om kulturaktiviteten rundt om i kommunene. Noen av disse dataene er svært gode og svært pålitelige, andre har svakheter, men ikke større enn at de kan gi verdifull kunnskap. Styrker og svakheter ved datamaterialet er for øvrig beskrevet i metodekapittelet på side 25.

De fleste dataene er delt på antall innbyggere. I tilfeller der vi mener dette ikke er hensiktsmessig, har vi valgt bort dette. Dette er i så fall kommentert i resultatene og i metodekapittelet.

Som statistisk metode har vi valgt rangeringer. Alle variabler har blitt rangert. Disse har igjen blitt summert opp i ti hovedkategorier som så har blitt rangert på nytt. Til slutt har vi summert opp de ti kategoriene og funnet ut hvilken kommune og hvilket fylke som har de beste rangeringene.

1.1 Kategorier og vekting

Valg og vekting av kategorier vil være av stor betydning for resultatene i denne undersøkelsen. Noen kategorier vil favorisere små kommuner, andre vil favorisere store. De beste indikatorene i så måte vil være indikatorer som har personer som enhet. Dette kan være antall kunstnere eller sysselsatte, eller antall publikum. En slik metode vil i første rekke måle aktiviteten og ikke tilbudet i kommunenorge. Siden vi mener at et utbygd kulturtilbud er viktig for en kulturkommune, har vi også valgt å inkludere kategorier som beskriver tilbudet. I disse tilfeller har vi arbeidet bevisst for at ikke store eller små kommuner skal favoriseres. Dette har vi blant annet gjort ved både å inkludere tilbud totalt og tilbud pr. innbygger. Generelt har vi undersøkt alle kategorier for hvorvidt de korrelerer med kommunestørrelse. Dette har gitt oss en pekepinn på deres kvalitet. Figuren nedenfor viser de ti hovedkategoriene med sine respektive underkategorier. I tabell 1 presenterer vi vektingen av kategoriene.

Figur 1: De ti kategoriene som til sammen utgjør Norsk kulturindeks.

Tabell 1: Kategorier og vektninger for Norsk kulturindeks.

Kategori	Vekting
KUNSTNERE	
Kunstnermangfold	2,50 %
Kunstnertetthet	5,00 %
Tildelinger fra Statens kunstnerstipend	2,50 %
KULTURARBEIDERE	
Sysselsatte i kulturnæringer	10,00 %
MUSEUM	
Statlige midler til museum	2,50 %
Kommunale midler til museum	2,50 %
Besøksstall for museum	5,00 %
MUSIKK	
Antall Tono-arrangement	10,00 %
KINO	
Antall kinofilmer	5,00 %
Antall kinobesøk totalt	2,50 %
Antall kinobesøk norske filmer	2,50 %
BIBLIOTEK	
Tilvekst alle medier i folkebibliotek (total)	2,50 %
Tilvekst alle medier i folkebibliotek (Pr. innb.)	2,50 %
Totalt utlån fra folkebibliotek (alle medier)	2,50 %
Antall besøk i folkebibliotek	2,50 %
SCENEKUNST	
Antall teaterforestillinger	3,33 %
Teaterpublikum	3,33 %
Antall danseforestillinger	3,33 %
KULTURSKOLE / DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN	
Antall elever fra kommunen i kulturskole	5,00 %
Antall publikum Den kulturelle skolesekken	5,00 %
OFFENTLIGE STØTTEORDNINGER	
Tildelinger Frifond teater	1,66 %
Tildelinger Frifond musikk	1,66 %
Tildelinger KOMP	1,66 %
Kulturrådstildelinger til lokale formål + knutepunktfestivalene	5,00 %
FRIVILLIGHET	
MVA refusjon	5,00 %
Antall korpsmedlemmer	2,50 %
Antall historielagsmedlemmer	2,50 %

2. Resultater

2.1 Årets kulturkommune 2011

Årets kulturkommune 2011 er Gloppen kommune i Nordfjord i Sogn og Fjordane. Kommunen, som nettopp har blitt vertskap for en ny knutepunktfestival, skåret høyt på de fleste indikatorene.

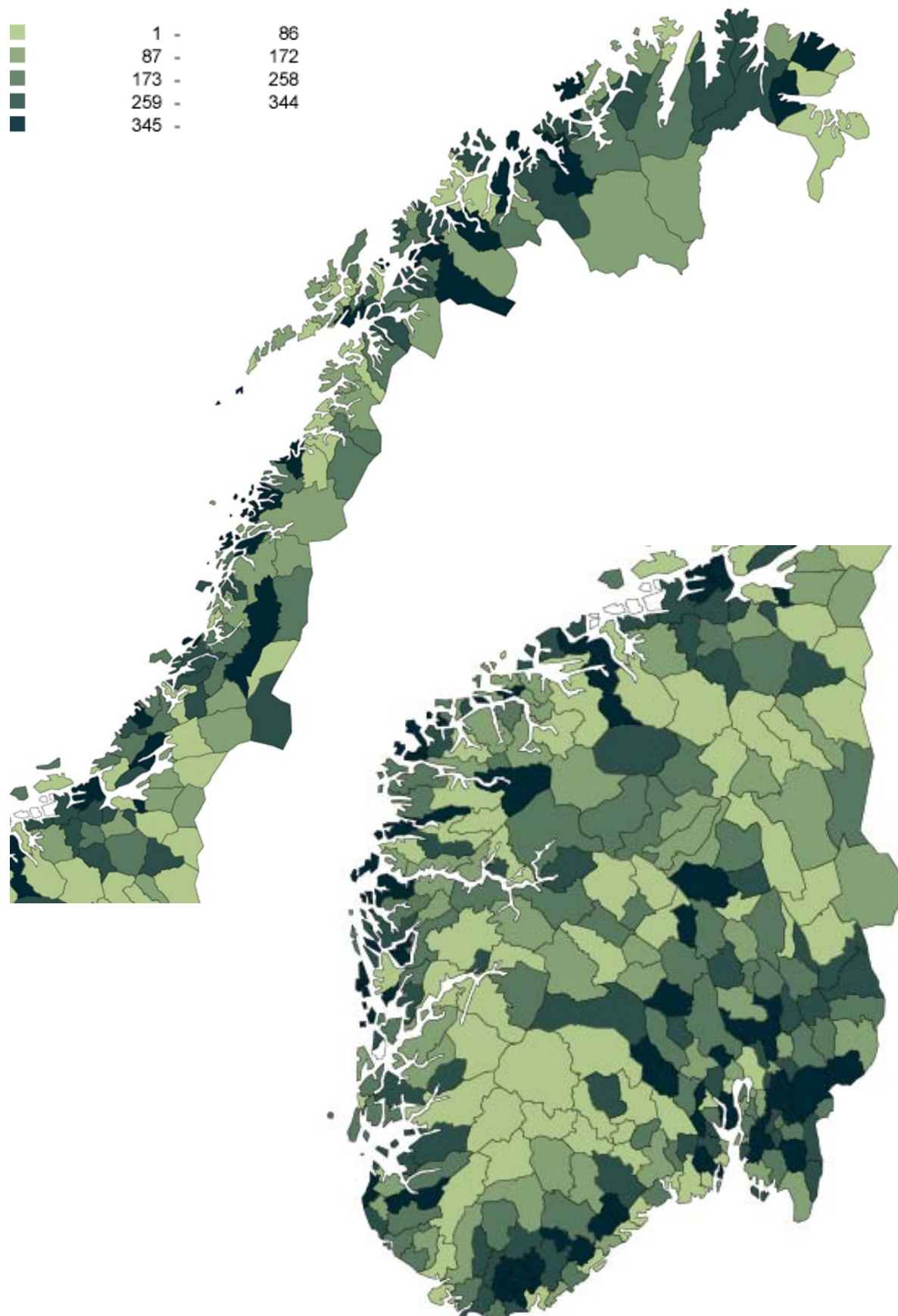
På andre plass følger Bø kommune i Telemark og på tredjeplass kommer Lillehammer kommune i Oppland.

Blant kommuner med 50000 eller flere innbyggere kommer Kristiansand (11. plass) på topp før Oslo (14) og Trondheim (15). Videre følger Bergen (17), Stavanger (18), Tromsø (46), Asker (73), Drammen (77), Skien (93), Bærum (114), Fredrikstad (156), Sandnes (159) og Sarpsborg (237).

Tabell 2: De 20 øverste plasseringene på Norsk kulturbarometer i 2011. Tallene viser hvilken rangering kommunen har innenfor de ulike kategoriene. Samlet antall kommuner i N=430.

KOMMUNE	KUNSTNERE	SYSSELSATTE	MUSEUM	MUSIKK	KINO	BIB	SCENEK.	DKS + KULTURSK.	SENTRALE TILDELINGER	FRIV.	TOTAL
Gloppen	66	42	30	34	99	21	146	109	43	5	1
Bø i Telemark	12	40	172	47	3	149	14	185	33	16	2
Lillehammer	19	12	2	110	21	137	57	327	39	47	3
Molde	51	53	292	111	26	197	3	79	3	24	4
Røros	29	20	237	49	85	194	6	22	24	62	4
Vågan	7	99	65	36	61	326	41	129	2	22	6
Bykle	44	15	16	54	96	178	146	34	140	85	7
Ål	60	14	141	16	12	103	11	127	4	358	8
Harstad	91	52	110	132	48	6	38	190	32	167	9
Hamar	21	31	80	70	6	161	127	226	54	95	10
Kristiansand	25	33	32	84	29	70	17	283	31	287	11
Vadsø	125	10	43	238	81	5	51	319	12	41	12
Vinje	20	122	6	68	196	227	52	112	8	121	13
Oslo	2	3	59	96	49	201	1	421	9	119	14
Trondheim	10	30	100	113	22	109	6	411	5	180	15
Smøla	263	88	13	15	168	164	146	48	79	3	16
Bergen	4	26	107	151	31	130	1	427	7	126	17
Seljord	6	65	39	43	214	184	5	62	230	164	18
Stavanger	16	28	10	127	43	63	12	396	17	173	18
Volda	74	123	138	38	91	311	130	90	26	120	18

Figur 2: Total rangering av kommunene. Tallene referer til kommunenes plasseringer fra 1-430

2.2 Rangering fordelt på kategorier, kommunenivå

2.2.1 Kunstnere

Antallet kunstnere, deres kunstneriske aktivitet og kvalitet vil etter vår mening påvirke kulturlivet i kommunen. Første indikator beskriver denne. I oversikten er kunstnere fra de fleste kunstformer inkludert (se oversikt side 2513). Vi har også vektlagt kunstnermangfold, dvs relativt antall kunstnere innen respektive sjangere, samt tildelinger fra Statens kunstnerstipend i 2010. Sistnevnte vil være en indikator på den kunstneriske kvaliteten på kunstnerne.

Tabell 3: Kunstnere. Kunstnerbefolkningen i kommunene, samt tildelinger fra Statens kunstnerstipend i 2010. Kilde: Medlemstall fra kunstnerorganisasjonene samt tall fra Statens kunstnerstipend.

KUNSTNERE	RANG	Antall kunstnere		Mangfold	Tildelinger Statens kunstnerstipend	
		Pr.1000 inb.	Rang		Pr. inb.	Rang
Kommune						
Nesodden	1	16,67	1	1	kr 60	7
Oslo	2	11,64	2	2	kr 63	6
Asker	3	5,52	10	3	kr 19	21
Bergen	4	5,34	13	5	kr 23	18
Kautokeino	5	8,86	3	10	kr 10	36
Seljord	6	6,77	5	49	kr 63	5
Frogn	7	5,13	16	8	kr 15	26
Sauherad	7	7,11	4	9	kr 7	49
Vågan	7	5,43	11	14	kr 13	30
Bærum	10	4,59	23	7	kr 17	22
Trondheim	10	5,80	8	13	kr 8	46
Bø (Telemark)	12	4,42	27	24	kr 35	14
Tromsø	12	4,89	20	17	kr 11	35
Vestby	14	5,78	9	4	kr 2	73
Fjaler	15	4,47	24	47	kr 152	2
Stavanger	16	4,90	19	12	kr 6	52
Oppegård	17	4,47	25	30	kr 17	23
Tjøme	18	6,33	6	6	kr 0	95
Lillehammer	19	3,99	34	19	kr 14	29
Vinje	20	6,01	7	11	kr 0	95

2.2.2 Kulturarbeidere

Sysselsettingstall for kulturyrkerer en god indikator på kulturlivet i kommunen. Kulturyrker genererer i stor grad kulturtilbud lokalt. I denne kategorien finner vi personer som driver kunstnerisk virksomhet, personer som jobber på museum, i bibliotek, i media og personer som jobber med ulike former for kulturformidling (se fullstendig oversikt side 25).

Tabell 4: Kulturarbeidere. Kilde: SSB sin sysselsettingsstatistikk på fem-siffernivå (SN2007) .

KULTURARBEIDERE		
Kommune	Sysselsatte pr. 1000 innbygger	Rang
Karasjok	67,20	1
Valle	37,38	2
Oslo	34,60	3
Tokke	25,47	4
Leikanger	24,27	5
Kautokeino	23,51	6
Gratangen	21,52	7
Luster	21,50	8
Vardø	20,84	9
Vadsø	20,18	10
Nesseby	20,16	11
Lillehammer	19,27	12
Førde	18,68	13
Ål	17,61	14
Bykle	17,19	15
Tysfjord	16,98	16
Porsanger	16,58	17
Hamarøy	16,37	18
Moskenes	16,07	19
Røros	15,95	20

2.2.3 Museum

Offentlig museumsstatistikk brukket ned på kommunenivå er vanskelig tilgjengelig. Disse utfordringene er redegjort for i metodekapittelet. Statlige midler til museum, samt museumsbesøk er her hentet fra Norsk Kulturråd sin statistikk. Denne utelater dermed museer som ikke tilhører et såkalt konsolidert museum. Dette er delvis kompensert for gjennom å inkludere kommunale midler til museum. En annen utfordring er at kommuner med en konsolidert museumsenhet med stor aktivitet lett kan ”drukne” i sin konsolideringsregion. Dette fordi besøk og statlige midler i vår statistikk er fordelt museumsvis i forhold til folketall, ikke i forhold til den reelle aktiviteten. Museum er likevel en viktig del av kulturfeltet som absolutt må med i kulturindeksen. Kommune på toppen av denne listen er alle kjennetegnet ved store, godt besøkte museer.

Tabell 5: Museum: Statlige og kommunale midler til museene, og museumsbesøk i kommunene. Kilde: Norsk kulturråd og KOSTRA/SSB.

MUSEUM	RANG	Statlige overføringer		Kommunale overføringer		Besøk	
		Pr. innb.	Rang	Pr. innb.	Rang	Pr. Innb.	Rang
Kommune							
Sigdal	1	kr 0,40	37	kr 0,22	37	8,93	2
Lillehammer	2	kr 1,80	1	kr 0,12	78	7,82	4
Tokke	3	kr 0,27	68	kr 0,34	22	4,26	5
Vikna	4	kr 0,47	14	kr 0,14	71	3,71	13
Odda	5	kr 0,66	4	kr 0,15	65	2,65	23
Vinje	6	kr 0,27	69	kr 0,21	39	4,26	5
Sør-Aurdal	7	kr 0,43	15	kr 0,22	36	2,13	36
Kviteseid	8	kr 0,27	69	kr 0,17	49	4,26	5
Rindal	9	kr 0,23	85	kr 0,26	29	2,66	17
Volda	10	kr 0,72	2	kr 0,15	67	2,12	42
Sogndal	11	kr 0,42	22	kr 0,10	96	2,33	25
Lærdal	12	kr 0,42	22	kr 0,10	97	2,33	25
Smøla	13	kr 0,23	82	kr 0,16	54	2,66	17
Gamvik	14	kr 0,29	63	kr 0,37	20	2,09	44
Berlevåg	15	kr 0,29	63	kr 0,31	26	2,09	44
Valle	16	kr 0,41	62	kr 0,63	28	1,69	44
Bykle	16	kr 0,41	35	kr 0,76	5	1,69	69
Nordkapp	16	kr 0,29	32	kr 0,27	8	2,09	69
Bygland	19	kr 0,41	32	kr 0,33	23	1,69	69
Etnedal	20	kr 0,43	18	kr 0,09	108	2,13	36

2.2.4 Musikk

Kategorien musikk tar i sin helhet utgangspunkt i konserttall fra Tono. Tono er et organ som forvalter lydfestings- og fremføringsrettigheter for musikkverk i Norge på vegne av komponister, tekstforfattere og musikkforlag. Dette er en stor database med omtrent 25000 konserter, der alt fra klassiske konserter til danseorkester er inkludert. Størrelsen på denne databasen gjør den til et godt utgangspunkt for å si noe om konsertvirksomheten på et sted. Dataene tar imidlertid ikke hensyn til størrelsen på konsertene. Dette anses som en svakhet.

Tabell 6: Musikk. Antall Tono-registrerte konserter i kommunene. Kilde: TONO.

MUSIKK Kommune	RANG	TONO arrangementer	
		Pr. 1000 innb.	Rang
Evenes	1	48,44	1
Flatanger	2	46,89	2
Flakstad	3	35,29	3
Jondal	4	33,62	4
Moskenes	5	32,14	5
Træna	6	24,49	6
Utsira	7	23,15	7
Fjaler	8	22,34	8
Kvinesdal	9	22,01	9
Birkenes	10	20,94	10
Ulvik	11	20,57	11
Berg	12	19,85	12
Odda	13	18,61	13
Selbu	14	18,27	14
Smøla	15	17,78	15
Ål	16	16,97	16
Hamarøy	17	16,94	17
Ullensvang	18	16,74	18
Fusa	19	16,62	19
Modalen	20	16,22	20

2.2.5 Kino

Oversikten over kinotilbud og kinobesøk tar utgangspunkt i tre kategorier. Antall kinoforestillinger er en god indikator på det faktiske tilbudet. Hvor mange ulike filmer dette dreier seg om vites ikke, men det er grunn til å tro at en kommune som har et høyt antall forestillinger også har en god bredde og et godt antall ulike filmer.

Årsaken til at vi har valgt å inkludere besøk på norske filmer som en indikator, er at det anses som et kulturpolitisk mål å øke dette besøket.

Tabell 7: Kino. Antall filmer og kinobesøk i kommunene. Kilde: KOSTRA/SSB.

KINO	RANG	Antall filmer		Besøk		Besøk på norske filmer	
		Pr. innb.	Rang	Pr. innb.	Rang	Pr. innb.	Rang
Kommune							
Tønsberg	1	0,34	1	6,37	2	1,51	3
Ski	1	0,33	2	8,58	1	1,84	2
Bø (Telemark)	3	0,20	3	5,86	3	1,94	1
Skedsmo	4	0,17	6	5,86	4	1,39	5
Verdal	5	0,16	7	5,13	7	1,24	8
Hamar	6	0,16	9	5,13	8	1,44	4
Haugesund	7	0,14	15	5,61	5	1,28	7
Sogndal	8	0,15	11	4,13	12	1,17	9
Moss	9	0,16	8	3,55	18	0,83	23
Drammen	10	0,12	22	5,27	6	1,15	10
Porsgrunn	11	0,15	12	3,24	24	0,94	21
Ål	12	0,14	13	2,95	30	1,05	15
Oppdal	12	0,13	17	3,53	19	1,03	18
Sandnes	14	0,11	27	5,01	9	1,00	19
Lyngdal	15	0,11	30	3,62	17	1,33	6
Askim	16	0,13	20	3,04	27	1,03	17
Tromsø	17	0,12	23	4,07	13	0,82	26
Alta	17	0,18	4	2,60	33	0,70	44
Horten	19	0,18	5	2,52	36	0,69	46
Ringerike	20	0,13	18	3,01	28	0,77	29

2.2.6 Bibliotek

I biblioteksindikatoren har vi kun inkludert folkebibliotek (altså ikke høyskole- og universitetsbibliotek). Tilbudet har vi definert som tilvekst for alle medier. For å minske betydningen av kommunestørrelse har vi valgt både å inkludere tilvekst totalt samt tilvekst pr. innbygger. For å måle bruken av biblioteket har vi valgt ut totalt utlån fra biblioteket, samt besøkstall.

Tabell 8: Bibliotek. Tilvekst, utlån og biblioteksbesøk i kommunene. Kilde: KOSTRA/SSB.

BIBLIOTEK	RANG	Tilvekst alle medier		Tilvekst alle medier		Utlån alle medier		Besøk	
		Totalt	Rang	Pr. innb.	Rang	Pr. innb.	Rang	Pr. innb.	Rang
Kommune									
Herøy (Nordl.)	1	3360	87	2,0	19	19,4	14	10,6	9
Høyanger	2	5640	32	1,3	37	7,8	82	8,4	25
Luster	3	3854	67	0,8	93	9,4	51	10,0	12
Hamarøy	4	3258	95	1,8	22	10,1	43	6,2	65
Vadsø	5	4237	54	0,7	111	10,8	38	7,2	40
Harstad	6	17087	8	0,7	103	18,0	16	4,5	138
Leka	7	11516	12	19,6	1	321,3	1	2,7	262
Tolga	8	2084	186	1,2	42	12,5	29	8,9	21
Sør-Varanger	9	48401	2	4,9	4	4,4	245	7,5	38
Tokke	9	2781	120	1,2	44	9,2	53	6,0	72
Namdalseid	11	3188	99	1,9	21	21,1	12	4,0	163
Høylandet	12	1918	220	1,5	28	12,5	28	9,2	20
Hemnes	13	8841	19	1,9	20	27,9	7	2,8	254
Moskenes	14	5469	33	4,9	5	105,0	2	2,6	268
Modalen	15	1553	278	4,2	6	13,4	21	11,1	6
Sokndal	16	3075	105	0,9	62	10,3	42	4,9	109
Rissa	17	3408	83	0,5	152	10,0	44	7,0	50
Rendalen	18	2218	170	1,1	49	13,5	20	5,1	102
Salangen	19	3989	60	1,8	23	19,4	13	2,7	263
Øksnes	20	3420	82	0,8	91	11,2	34	4,1	154

2.2.7 Scenekunst

I kategorien for scenekunst har vi valgt ut antall forestillinger og antall publikummere for teater tilknyttet Norsk teater- og orkesterforening. Fra Riksteateret har vi fått tall for deres turnévirksomhet, for regionsteatrene har vi manuelt forsøkt å ta ut deres turnévirksomhet. Her er informasjonen noe mangelfull, slik at enkeltkommuner som har hatt teaterbesøk, kan ha blitt utelatt. På grunn av manglende datatilgang er det frie teaterfeltet også i liten grad inkludert her. Antall danseforestillinger tar utgangspunkt i forestillinger registrert i databasen Danseinformasjonen (dance.no)

Tabell 9: Scenekunst. Scenekunstforestillinger, og besøk på disse, i kommunene. Kilde: Riksteatret, NTO, Årsrapporter fra regionteatrene.

SCENEKUNST	RANG	Teater- og operaforestillinger		Teater- og operapublikum		Danseforestillinger	
		Pr. 1000 innb.	Rang	Pr. Innb.	Rang	Pr. 1000 innb.	Rang
Kommune							
Bergen	1	8,51	5	1,74	2	0,41	12
Oslo	1	4,47	8	1,25	4	0,58	7
Molde	3	12,36	2	1,33	3	0,36	15
Haugesund	4	4,88	7	0,87	7	0,23	27
Seljord	5	2,71	13	0,36	16	0,34	17
Trondheim	6	4,12	10	0,59	11	0,25	26
Røros	6	1,61	24	0,36	15	0,54	8
Tromsø	8	4,34	9	0,64	10	0,19	32
Drammen	9	8,85	4	0,86	8	0,14	42
Rana	10	3,41	12	0,59	12	0,16	39
Ål	11	1,70	22	0,41	14	0,21	29
Stavanger	12	5,35	6	0,97	5	0,08	60
Oppdal	13	1,35	29	0,27	20	0,30	23
Bø (Telemark)	14	1,59	25	0,30	19	0,18	34
Kautokeino	15	29,64	1	3,09	1	0,00	78
Åmot	16	1,16	33	0,16	37	0,46	11
Kristiansand	17	3,52	11	0,82	9	0,07	64
Sogndal	17	0,98	38	0,23	22	0,28	24
Eid	19	0,85	47	0,22	24	0,34	16
Førde	20	11,55	3	0,88	6	0,00	78

2.2.8 Kulturskole og Den kulturelle skolesekken

Tall fra kulturskolen tar utgangspunkt i antall elever fra kommunen som går i kulturskolen. Dette tallet inkluderer også kommuner hvor kulturskolen er et interkommunalt samarbeid.

For den kulturelle skolesekken har vi tatt ut publikum på DKS-forestillinger i kommunal og fylkeskommunal regi. Siden dette er en obligatorisk ordning for elevene, vil det i stor grad være samsvar mellom publikumstallet og tilbudet.

Tabell 10: Kulturskole og Den kulturelle skolesekken. Tilbud og deltakelse. Kilde: DKS og KOSTRA/SSB.

KULTURSKOLE + DKS	RANG	Antall elever fra kommunen i kulturskole		DKS- publikum i kommunen	
		Pr. barn (6-15 år)	Rang	Pr. barn (6-15 år)	Rang
Kommune					
Bjugn	1	0,70	15	18,47	4
Osen	2	0,64	19	15,97	6
Hamarøy	3	0,74	13	13,11	30
Modalen	4	1,00	1	11,53	45
Tingvoll	5	0,47	52	14,87	10
Folldal	6	0,55	32	12,94	32
Våler (Hedmark)	7	0,48	49	13,70	23
Tolga	8	0,60	24	10,64	60
Selbu	9	0,45	58	13,39	28
Berg	10	0,53	38	11,21	49
Engerdal	10	0,44	61	13,51	26
Halsa	12	0,41	73	14,45	15
Sunndal	13	0,46	56	11,80	43
Nord-Odal	14	0,49	45	10,92	55
Os (Hedmark)	15	0,59	26	9,92	75
Sømna	15	0,51	40	10,56	61
Holtålen	15	0,39	92	15,06	9
Ørland	18	0,40	89	14,20	16
Stor-Elvdal	19	0,40	86	13,85	20
Åfjord	20	0,41	75	12,42	36

2.2.9 Sentrale tildelinger

Prosjektstøtte til kunst- og kultur forteller oss noe om aktiviteten i de kommunene som mottar støtte. Vi har her valgt tre støtteordninger med noe ulikt nedslagsfelt.

Frifond er en lavterskelordning som støtter kunst- og kulturprosjekter etter søknad. Her kan organisasjoner samt store og små grupper søke penger.

KOMP er en støtteordning for kurs, opplæringsprosjekter og andre kompetansehevende tiltak innen musikk sjangeren.

Norsk kulturråd er landets viktigste aktør når det gjelder støtte til kunst og kultur. En rekke av deres ordninger går imidlertid til personer og grupper uten geografisk tilknytning. Vi har i denne sammenhengen valgt å ta med festival- og arrangørstøtte. Vi har også valgt å inkludere festivaler som får såkalt knutepunktstøtte.

Tabell 11: Sentrale tildelinger til kultur. Kilde: Norsk teaterråd, Norsk musikkråd, Norsk kulturråd og Statsbudsjettet.

SENTRALE TILD.	RANG	Frifond teater		Frifond musikk		KOMP		Kulturråd + knutepunktfe- stivaler	
		Pr. innb.	Rang	Pr. innb.	Rang	Pr. innb.	Rang	Pr. innb.	Rang
Kommune									
Notodden	1	kr 3,63	45	kr 2,74	68	kr 4,44	8	kr 187	8
Vågan	2	kr 5,43	28	kr 3,60	35	kr 0,00	69	kr 85	17
Molde	3	kr 1,40	91	kr 2,59	76	kr 1,12	27	kr 212	5
Ål	4	kr 0,00	119	kr 2,76	66	kr 1,27	25	kr 149	9
Trondheim	5	kr 1,65	84	kr 4,37	26	kr 0,18	64	kr 66	23
Moskenes	6	kr 0,00	119	kr 8,04	13	kr 0,00	69	kr 98	15
Bergen	7	kr 1,64	85	kr 3,04	53	kr 0,13	67	kr 102	14
Vinje	8	kr 0,00	119	kr 3,00	57	kr 3,82	11	kr 67	22
Oslo	9	kr 2,37	64	kr 3,02	54	kr 0,58	42	kr 45	32
Elverum	10	kr 4,50	39	kr 1,55	147	kr 0,70	37	kr 103	12
Farsund	11	kr 0,00	119	kr 5,10	21	kr 2,66	16	kr 38	38
Vadsø	12	kr 0,00	119	kr 1,97	109	kr 1,15	26	kr 202	6
Kåfjord	13	kr 0,00	119	kr 2,29	87	kr 0,00	69	kr 708	1
Flakstad	14	kr 0,00	119	kr 14	1	kr 0,00	69	kr 44	33
Bodø	15	kr 0,96	101	kr 2,07	102	kr 0,63	41	kr 73	20
Tromsø	16	kr 2,24	68	kr 2,70	71	kr 0,41	52	kr 35	40
Stavanger	17	kr 1,29	95	kr 2,40	82	kr 0,47	48	kr 34	41
Sortland	18	kr 0,00	119	kr 1,88	120	kr 0,81	35	kr 54	28
Fjaler	19	kr 0,00	119	kr 2,06	105	kr 1,38	23	kr 38	39
Karlsøy	20	kr 0,00	119	kr 2,55	79	kr 0,00	69	kr 42	36

2.2.10 Frivillighet

Frivillighet er svært viktig for det lokale kulturlivet. I denne oversikten har vi vektlagt lokale foreninger som har søkt mva-kompensasjon. Fra denne oversikten har vi hentet ut mva-kompensasjonen som er direkte utledet av virksomhetens driftsutgifter. Driftsutgiftene mener vi kan si mye om aktiviteten i de frivillige organisasjonene.

Siden ikke alle frivillige lag og organisasjoner søker slik kompensasjon, har vi valgt å inkludere medlemstall for to organisasjoner som jobber lokalt, men som har en svært høy samlet medlemsmasse: Korps og historielag.

Tabell 12: Frivillighet. Mva-kompensasjon samt medlemstall. Kilde: Lotteri- og stiftelsestilsynet, Norges musikkorps forbund, korpsnett og Landslaget for historielag.

FRIVILLIGHET	RANG	Mva-kompensasjon		Medlemmer i korps		Medlemmer i historielag	
		Pr. innb.	Rang	Pr. 1000 innb.	Rang	Pr. 1000 innb.	Rang
Kommune		Pr. innb.	Rang	Pr. 1000 innb.	Rang	Pr. 1000 innb.	Rang
Solund	1	kr 10,80	31	51,0	10	179,81	8
Ørskog	2	kr 14,28	17	44,3	20	70,28	33
Smøla	3	kr 23,97	5	46,3	16	47,73	62
Sørfold	4	kr 20,86	12	41,7	24	46,25	67
Gloppen	5	kr 23,07	6	23,7	85	51,18	58
Radøy	6	kr 12,44	19	54,1	9	30,64	113
Måsøy	7	kr 7,99	51	44,0	21	61,07	42
Stordal	8	kr 5,80	83	49,9	12	230,92	4
Stor-Elvdal	9	kr 11,50	24	20,6	110	69,79	36
Haram	10	kr 7,48	55	40,3	28	48,55	61
Rissa	11	kr 6,00	78	35,5	40	219,01	5
Nes (Buskerud)	12	kr 22,23	10	18,6	133	52,83	53
Sømna	13	kr 9,67	35	38,5	31	29,63	115
Grong	14	kr 9,69	34	17,4	156	143,40	9
Midtre Gauldal	15	kr 6,24	71	28,6	63	75,98	29
Bø (Telemark)	16	kr 25,03	2	15,9	182	53,90	51
Kragerø	16	kr 22,27	9	18,5	134	40,21	85
Stranda	18	kr 22,61	8	13,8	218	93,99	18
Risør	19	kr 21,74	11	14,6	202	70,73	32
Steigen	19	kr 11,23	29	36,7	36	20,24	162

2.3 Årets kulturfylke 2011

Når vi summerer opp tallene fra kommunene, finner vi at Sør-Trøndelag er årets kulturfylke. Fylket skårer godt på de fleste indikatorer, uten å ligge på topp i noen. Oslo kommer på andre plass. Oslo er best på kunstneretthet, sysselsatte, scene-kunst og offentlige tildelinger. På tredje plass finner vi Troms.

Tabell 13: Årets kulturfylke 2011. Rangering totalt og fordelt på kategorier.

Fylke	TOTAL	KUNSTNERE	SYSSELSATTE	MUSEUM	MUSIKK	KINO	BIBLIOTEK	SCENEKUNST	DKS KULTURSKOLE +	OFF. TILDELINGER	FRIVILLIGHET
Sør-Trøndelag	1	3	4	8	5	3	4	3	4	4	6
Oslo	2	1	1	2	2	2	18	1	19	1	10
Troms	3	5	6	12	7	5	6	4	9	2	14
Telemark	4	5	11	10	3	4	11	12	4	7	6
Hordaland	4	3	3	11	9	12	8	2	18	3	4
Vest-Agder	6	8	5	9	1	7	5	8	9	14	15
Nordland	7	14	8	5	4	16	13	14	7	6	5
Nord-Trøndelag	8	16	13	4	13	14	2	11	6	12	2
Sogn og Fjordane	9	15	7	14	10	19	7	13	2	5	3
Finnmark	10	16	2	2	17	10	3	6	9	15	17
Oppland	11	7	10	1	15	18	11	15	9	9	6
Møre og Romsdal	12	19	17	13	8	17	17	9	1	8	1
Rogaland	13	8	9	16	14	8	1	5	16	16	18
Hedmark	14	13	12	6	12	15	15	16	2	13	10
Vestfold	15	10	15	17	16	1	8	10	14	19	13
Aust-Agder	16	18	14	14	6	9	16	17	13	10	9
Akershus	17	2	16	19	19	5	8	18	8	17	15
Buskerud	18	11	19	7	18	13	14	7	16	11	12
Østfold	19	12	18	18	11	11	19	19	15	18	19

2.4 Årets kulturregion 2011

Tallene fra kommunene viser at Oslo er årets kulturregion. Regionen består kun av Oslo kommune. På andre plass finner vi Vest-Telemark (Seljord, Kvitseid, Nissedal, Fyresdal, Vinje og Tokke, på tredje plass finner vi Midt-Telemark (Nome, Bø og Sauherad), på fjerdeplass Lofoten (Røst, Værøy, Flakstad, Vestvågøy, Vågan og Moksnes) og på femteplass finner vi Bergen (Bergen).

Tabell 14: Årets kulturregion 2011. Rangering totalt og fordelt på kategorier.

Region	TOTAL	KUNSTNERE	SYSSELSATTE	MUSEUM	MUSIKK	KINO	BIBLIOTEK	SCENEKUNST	DKS KULTURSKOLE +	OFF. TILDELINGER	FRIVILLIGHET
Oslo	1	1	1	10	15	13	41	2	82	3	37
Vest-Telemark	2	6	10	2	6	71	19	12	7	19	56
Midt-Telemark	3	6	31	53	18	16	28	25	25	4	3
Lofoten	4	11	28	47	3	44	17	21	21	8	12
Bergen	5	3	3	28	35	2	25	1	83	2	34
Trondheimsregionen	6	6	9	30	29	8	21	5	72	7	38
Lillehammerregionen	7	9	4	1	31	9	55	30	59	26	9
Rørosregionen	8	16	8	72	7	48	46	6	1	28	11
Sør-Troms	9	36	21	26	36	32	5	23	28	18	27
Kristiansandregionen	10	12	17	18	14	17	18	14	58	25	73
Midtre Namdal	11	25	27	9	13	32	51	13	13	64	20
Innherred	12	39	22	19	58	6	20	24	57	21	10
Romsdal	13	12	4	25	36	30	24	46	23	44	51
Tromsøregionen	14	21	29	6	28	2	5	47	22	63	73
Hallingdal	15	61	13	43	27	32	6	21	47	10	40

3. Metode

Norsk kulturindeks er utviklet med utgangpunkt i en rekke dataregistre fra kunst- og kulturfeltet. Kvaliteten på disse dataene varierer, derfor vil vi her redegjøre for dataregistrene som er brukt, samt styrker og svakheter ved disse.

3.1 Kunstnere

I vårt register over antall bosatte kunstnere i kommunene, har vi tatt utgangpunkt i to datakilder, medlemslister fra kunsterorganisasjoner samt tildelinger fra Statens kunstnerstipend.

Medlemslister har vi hentet fra de største kunstnerorganisasjonene i Norge; Den norske forfatterforeningen, Foreningen for norske tekstforfattere og komponister (NOPA), Gramart, Grafil, Musikernes fellesorganisasjon, Norsk filmforbund, Norsk skuespillerforbund, Norske dansekunstnere, Norske billedkunstnere og Norske kunsthåndverkere. Totalt utgjør disse medlemmene 78% av norske kunstnere registrert i en eller flere kunstnerorganisasjoner (jf. Heian m.fl 2008). Tallene i disse listene omfatter alle medlemmer bosatt i Norge, men enkelte av kunstnerne kan være registrert i flere organisasjoner. Vi har derfor ikke oversikt over hvor mange unike identifiserte medlemmer registeret inneholder.

Fra Statens kunstnerstipend har vi tatt med alle personer som fikk tildeling i 2010. Personer som fikk garantiinntekt er alle ført opp med maksimumsbeløpet 214.900,-, da beløp ikke er spesifisert i tildelingslistene.

3.2 Kulturarbeidere

Sysselsetting i kulturelle yrker tar utgangpunkt i SSB sin sysselsettingsstatistikk på fem-siffernivå (SN2007). Vi har valgt å inkludere følgende kategorier:

32120	Produksjon av gull- og sølvvarer og lignende artikler	85529	Annen undervisning innen kultur
32130	Produksjon av bijouteri og lignende artikler	90011	Utøvende kunstnere og underholdningsvirksomhet innen musikk
32200	Produksjon av musikkinstrumenter	90012	Utøvende kunstnere og underholdningsvirksomhet innen scenekunst

58110	Utgivelse av bøker	90019	Utøvende kunstnere og underholdningsvirksomhet ikke nevnt annet sted
58130	Utgivelse av aviser	90020	Tjenester tilknyttet underholdningsvirksomhet
58140	Utgivelse av blader og tidsskrifter	90031	Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen visuell kunst
58190	Forlagsvirksomhet ellers	90032	Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen musikk
58210	Utgivelse av programvare for dataspill	90033	Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen scenekunst
59110	Produksjon av film, video og fjernsynsprogrammer	90034	Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen litteratur
59120	Etterarbeid knyttet til produksjon av film, video og fjernsynsprogrammer	90039	Selvstendig kunstnerisk virksomhet ikke nevnt annet sted
59130	Distribusjon av film, video og fjernsynsprogrammer	90040	Drift av lokaler tilknyttet kunstnerisk virksomhet
59140	Filmframvisning	91011	Drift av folkebiblioteker
59200	Produksjon og utgivelse av musikk- og lydopptak	91021	Drift av kunst- og kunstindustrimuseer
60100	Radiokringkasting	91022	Drift av kulturhistoriske museer
60200	Fjernsynskringkasting	91023	Drift av naturhistoriske museer
79903	Opplevelses-, arrangements- og aktivitetsarrangørvirksomhet	91029	Drift av museer ikke nevnt annet sted
85521	Kommunal kulturskoleundervisning	91029	Drift av historiske steder og bygninger og lignende
85522	Undervisning i kunsthøgskolefag	91030	severdigheter

3.3 Museum

På museumsfeltet har vi valgt å bruke tall fra Norsk Kulturråd over antall besøk, og statlige overføringer til museer som mottar støtte over budsjettet til kulturdepartementet i 2009. Dette inkluderer dermed ikke de vitenskaplige museene som mottar støtte fra Kunnskapsdepartementet, Forsvarsmuseet som mottar støtte fra Forsvarsdepartementet, samt alle lokale museer og samlinger som ikke administreres av en konsolidert museumsinstitusjon.

En annen svakhet ved museumsdataene er at disse kun er fordelt på museumsnivå, ikke på avdelingsnivå. De fleste museer har virksomhet i flere kommuner, men den tilgjengelige statistikken er ikke brekt ned på dette nivået. Vi har derfor valgt å fordele besøkstallene mellom kommuner med museumsavdelinger på bakgrunn av kommunenes innbyggertall. Dette kan medføre store feilkilder for den enkelte kommune, men summert opp på region-, eller fylkesnivå vil denne feilkilden avta.

I tillegg til dette har vi hentet ut tall fra KOSTRA over bruttoutgifter til museumsformål i hver kommune. Dette for å fange opp mindre museer som ikke mottar statlig støtte.

3.4 Musikk

Kategorien musikk tar i sin helhet utgangspunkt i konserttall fra Tono. Tono er et organ som forvalter lydfestings- og framføringsrettigheter for musikkverk i Norge på vegne av komponister, tekstforfattere og musikkforlag. Databasen inneholder omtrent 25000 konserter, der er alt fra klassiske konserter til danseorkester er inkludert. Ikke alle konserter er registrert på kommunenivå. En del er også kun registrert på fylkesnivå. Disse har vi tatt ut.

Dataene tar dessverre ikke hensyn til størrelsen på konserten. Dette anses som en svakhet som vi håper å kunne kompensere for senere.

3.5 Kino

Statistikk fra kinoene er hentet fra KOSTRA. Vi har valgt å inkludere følgende statistikkvariabler på kommunenivå: Antall kinoforestillinger, totalt antall kinobesøk, totalt antall kinobesøk på norske filmer.

Antall kinoforestillinger gir et godt bilde av kinotilbudet i kommunen. Det sier ikke noe om mangfoldet, men det er grunn til å tro at en kommune som viser mange filmer, også har et godt mangfold.

Grunnen til at vi har valgt å inkludere besøk på norske filmer som en indikator er at det anses som et kulturpolitisk mål å øke dette besøket.

3.6 Bibliotek

Statistikk fra folkebibliotekene er hentet fra KOSTRA. Vi har valgt å inkludere følgende statistikkvariabler på kommunenivå: Total tilvekst for alle medier, tilvekst pr. innbygger for alle medier, totalt bokutlån pr. innbygger, utlån alle medier pr. innbygger, samt totalt antall besøk på biblioteket. Grunnen til at vi har valgt både tilvekst totalt og tilvekst pr. innbygger, er at begge er relevante for tilbudet. Men dersom man hadde valgt én av dem ville folketallet i kommunen vært avgjørende for resultatet.

3.7 Scenekunst

Det norske scenekunstheltet er mangfoldig og til tider lite oversiktlig. Det er derfor vanskelig å skaffe oversikt over produksjoner og publikumstall som dekker dette mangfoldet. Det institusjonaliserte scenekunstheltet rapporterer årlig om sin virksomhet, så det er først og fremst her man kan finne data av tilstrekkelig kvalitet. I vårt register har vi valgt å inkludere forestillinger og publikumstall fra Riksteateret, samt de nasjonale og regionale scenekunstinstitusjonene som er medlemmer av Norsk Teater- og Orkesterforening. Riksteateret turnerer til en rekke spillesteder i Norge. I vårt register presenterer vi i hvilke kommuner forestillingene har vært vist. Enkelte av regionteatrene turnerer også rundt om i fylket. Der dette er tilfellet og der dette er nevnt i årsmeldinger har vi inkludert antall forestillinger og antall publikummere på de stedene de har spilt.

Det frie scenekunstheltet er det vanskeligere å få oversikt over. Noen data er rapportert inn til Danse- og teatersentrum, dog ikke på kommunenivå. Vi har derfor valgt å utelate dette. De kommersielle showscenene samt amatørfeltet har vi også utelatt. Også her er det få eller ingen oversikt som kan trekkes ut på kommunenivå. Konsekvensen av denne utvelgelsen kan være at byer og steder med institusjonalisert scenekunst kommer fordelaktig ut på dette området sammenlignet med kommuner som satser på det frie feltet.

Innenfor scenekunst har vi også inkludert tall fra Danseinformasjonen. Disse gir en oversikt over antall danseforestillinger rundt om i landet. Danseinformasjonen er en frivillig database der dansekunstnere selv kan registrere arrangement. En svakhet i dette datamaterialet vil være at det er opp til danserne selv å registrere arrangement, og at disse registreres før forestillingen foregår. Det finnes heller ikke tall for publikum på disse forestillingene.

3.8 Kulturskolen og Den kulturelle skolesekken

Statistikk fra kulturskolene er hentet fra KOSTRA. Vi har etter en gjennomgang kun valgt variabelen antall elever fra kommunen som går i kulturskole. Dette er den eneste vi mener kan si noe vesentlig om kulturskoletilbudet i kommunene.

Statistikk fra Den kulturelle skolesekken er hentet fra DKS sitt eget rapporterings-system Ksys. Her har vi hentet ut antall publikummere på produksjoner i kommunal regi og i fylkeskommunal regi. Antall forestillinger i fylkeskommunal regi er ikke brukket ned på kommunenivå. Vi har derfor valgt å fordele totalantallet pr fylke på antall innbyggere i den enkelte kommune. Dette fordi de fylkeskommunale produksjonene i all hovedsak turnerer i alle kommuner. 9 kommuner organiserer DKS på egen hånd. I disse er kun kommunale produksjoner medregnet.

Kulturskole og DKS tilbudet er delt på antall barn (5-15 år) i kommunen (kilde SSB).

3.9 Offentlige støtteordninger

Denne indikatoren består av tre delindikatorer; tildelinger fra Norsk kulturråd, Frifond og KOMP.

Fra **Kulturrådstildelingene** har vi valgt å inkludere kun stedbundne tiltak. Dvs. støtte til festivaler, lokale arrangører samt kunstutstillinger. En rekke av de andre kulturrådstildelingene gis til utøvere, produksjonsselskap, plateselskap, forlag m.m. Ofte gjenspeiles det ikke i disse tilfeller hvor kulturen faktisk blir utøvd.

Fra kulturrådstildelingene er disse programområdene / avsetningene valgt:

- Musikk:
 - Tilskudd til musikkfestivaler
 - Rytmask musikk - arrangører
 - Kirkemusikk
 - Forsøksordning for arrangører klassisk/samtidsmusikk
- Litteratur
 - Litteraturfestivaler
- Billedkunst
 - Kunstfestivaler
 - Kunst og ny teknologi
 - Utstillinger

Antall tildelinger og innvilget sum er vektet likt.

I tillegg til dette har vi valgt å ta med bevilgninger til knutepunktfestivaler.

Frifond- og Komptildelinger er en oversikt over hvilke kommuner søkere til frifondsmidler innen kunstformene musikk og teater kommer fra. Dette er de to viktigste tildelingene på kulturfeltet i Frifond. Frifond er et lavterskeltilbud som de

fleste kulturaktører kan søke på. I tillegg til Frifondtildelinger har vi også inkludert KOMP-tildelinger. Dette er en støtteordning for kompetansetiltak på musikkfeltet. Antall søknader og innvilget sum er vektet likt for henholdsvis KOMP, Frifond teater og Frifond musikk.

3.10 Frivillighet

Indikatoren frivillighet er satt sammen av mva-kompensasjon for frivillige organisasjoner innen kunst og kultur, samt antall medlemmer i musikkorps og historielag.

mva-kompensasjonen er en ordning der frivillige lag og foreninger kan søke om momskompensasjon med utgangspunkt i virksomhetens driftskostnader. Kompensasjonen er direkte utledet etter driftskostnadene, noe som igjen vil fortelle noe om foreningens aktivitetsnivå.

Vi har valgt å trekke ut organisasjoner innen kunst og kulturfeltet (ICNPO-nr. 1100). Vi har her trukket ut lokallagsledd hvor aktiviteten er knyttet til et sted. Denne utvalgsjobben er foretatt av Lotteri- og stiftelsestilsynet. På enkeltnivå kan det finnes feil i dette materialet, men dette vil ha liten betydning for det totale bildet. Ordningen er relativt ny, så det kan være at enkelte lag og organisasjoner ikke kjenner til denne og derfor ikke har søkt. En annen svakhet kan være at mindre organisasjoner, med lave driftsutgifter, ikke har tatt jobben med å søke.

På grunn av de svakhetene som eksisterer i tallene for mva-kompensasjon, har vi valgt å supplere denne indikatoren med medlemstall for to aktiviteter: Korps og historielag. Dette er begge aktiviteter med en betydelig samlet medlemsmasse på landsbasis, fordelt på en rekke kommuner. Korpsindikatoren tar utgangspunkt i medlemstall fra Norges Musikkorps Forbund samt medlemstall fra Korpsnett pr. 1.1.2011. Totalt utgjør dette 66 645 medlemmer. Historielagsindikatoren tar utgangspunkt i samlet medlemsmasse for historielagene, noe som utgjør 72 000 medlemmer.